

DECIZIA Nr.67
din 26 februarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.19 din Legea nr.682/2002 privind protecția martorilor

Publicată în Monitorul Oficial nr.185 din 18.03.2015

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Afrodita Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.19 din Legea nr.682/2002 privind protecția martorilor, excepție ridicată de reprezentantul Ministerului Public în Dosarul nr.7.155/303/2013 (190/2014) al Curții de Apel București — Secția I penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.533D/2014.

2. La apelul nominal se prezintă personal partea Emil Niculae, asistată de doamna avocat Floarea Zamfira Stepanescu din cadrul Baroului București, cu delegație la dosar, lipsind celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului părții prezente, care pune concluzii de admitere a excepției astfel cum a fost formulată, arătând că partea pe care o reprezintă a contribuit la descoperirea unor infracțiuni ce intră sub incidența legii.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de admitere a excepției, deoarece textul legal criticat creează o discriminare între persoanele care facilitează tragerea la răspundere penală a celor care săvârșesc infracțiuni grave. Nu există nicio justificare obiectivă și rezonabilă pentru această deosebire de tratament între martorii care sunt la rândul lor cercetați pentru infracțiuni grave și cei care sunt cercetați pentru fapte mai puțin grave. Așa fiind, se încalcă principiul egalității cetățenilor în fața legii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 29 mai 2014, pronunțată în Dosarul nr. 7.155/303/2013 (190/2014), **Curtea de Apel București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.19 din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor**, excepție ridicată de reprezentantul Ministerului Public într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cauze penale în care se fac cercetări cu privire la săvârșirea unor infracțiuni la regimul vamal.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile constituționale referitoare la egalitatea cetățenilor în fața legii, deoarece condiția impusă de legiuitor cu privire la persoana martorului denunțător de a fi comis o infracțiune gravă creează discriminări sub aspectul beneficului reducerii limitelor pedepsei. În acest sens arată că art.1 din lege „reglementează asigurarea protecției și asistenței martorilor a căror viață, integritate corporală sau libertate este amenințată ca urmare a deținerii de către aceștia a unor informații ori date cu privire la săvârșirea unor infracțiuni grave, pe care le-au furnizat sau au fost de acord să le furnizeze organelor judiciare și care au un rol determinant în descoperirea infractorilor și în soluționarea unor cauze”. Or, ceea ce interesează în această lege este tragerea la răspundere penală a celor care au săvârșit infracțiuni grave, neavând relevanță ce faptă a comis cel care denunță.

7. **Curtea de Apel București — Secția I penală** opinează că excepția este întemeiată, deoarece menținerea condiției legale criticate duce la inechități în rândul tratamentului penal al martorilor și, nu în ultimul rând, este contrară scopului pentru care a fost edictat art.19 din lege, respectiv de a încuraja și

motiva persoanele care au cunoștință de infracțiuni grave să denunțe aceste fapte și să colaboreze cu organele judiciare.

8. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art.19 din Legea nr.682/2002 privind protecția martorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.288 din 18 aprilie 2014, care au următorul conținut: „*Persoana care are calitatea de martor, în sensul art.2 lit.a) pct. 1, și care a comis o infracțiune gravă, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.*”

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art.16 alin.(1) referitor la egalitatea cetățenilor în fața legii.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, potrivit expunerii de motive a Legii nr.682/2002, legiuitorul a urmărit să instituie un sistem de măsuri pentru asigurarea protecției și securității martorilor care denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni grave. În acest sens, pe lângă măsurile de includere a martorilor într-un program special de protecție, legiuitorul a prevăzut și o cauză de reducere a pedepsei instituită de textul legal criticat care constituie, la rândul său, un instrument eficient pentru combaterea infracțiunilor grave, prin determinarea persoanelor care dețin informații decisive cu privire la săvârșirea unei astfel de infracțiuni să furnizeze acele informații organelor judiciare.

14. Astfel, potrivit dispozițiilor contestate, persoana care are calitatea de martor, în sensul art.2 lit.a) pct.1 din Legea nr. 682/2002, și care a comis o infracțiune **gravă**, iar înaintea sau în timpul urmăririi penale ori al judecării denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege. Prin *infracțiune gravă* se înțelege, potrivit art.2 lit.h) din lege, „infracțiunea care face parte din una dintre următoarele categorii: genocid și infracțiuni contra umanității și infracțiuni de război, infracțiunile contra securității naționale, terorism, omor, infracțiunile privind traficul de droguri, traficul de persoane, traficul de minori, spălarea banilor, falsificarea de monede ori de alte valori, infracțiunile privitoare la nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor explozive, nucleare sau al altor materii radioactive, infracțiunile de corupție, precum și orice altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii al cărei maxim special este de cel puțin 10 ani”.

15. Curtea constată că dispozițiile legale criticate consacră posibilitatea reducerii la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege numai pentru martorul care la rândul său a comis o infracțiune gravă. Astfel, deși contribuie la furnizarea unor informații esențiale organelor judiciare, martorului îi este aplicat un tratament juridic diferit, respectiv nu beneficiază de reducerea limitelor pedepsei prevăzute de lege, pentru simplul motiv că nu a comis o infracțiune gravă, așa cum este ea definită de art.2 lit.h) din Legea nr.682/2002. Însă, această situație nu-și găsește justificare în exigențele constituționale consacrate de art.16 alin.(1) din Constituție potrivit căruia „*Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări*”. Cu privire la incidența art.16 alin.(1) din Constituție, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, **în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite** (Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994). De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un **criteriu obiectiv și rațional** (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr.86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.207 din 31 martie 2003, Decizia nr.476 din 8 iunie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.599 din 11 iulie 2006, Decizia nr.573 din 3 mai 2011, publicată

în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.363 din 25 mai 2011, Decizia nr.366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.644 din 2 septembrie 2014).

16. În analiza sa, Curtea constată că în condițiile în care legea reglementează asigurarea protecției și asistenței martorilor a căror viață, integritate corporală sau libertate este amenințată ca urmare a deținerii de către aceștia a unor informații ori date privind săvârșirea unor infracțiuni grave și pe care le-au furnizat organelor judiciare, *rațiunea cauzei de reducere* a limitelor pedepsei reglementată de norma supusă controlului de constituționalitate este aceea de a institui un instrument eficient pentru combaterea infracțiunilor grave prin determinarea persoanelor care dețin informații decisive în acest sens de a le furniza organelor judiciare. Prin urmare, **determinantă și suficientă pentru acordarea beneficiului reducerii limitelor pedepsei este acțiunea martorului de a denunța și facilita tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit infracțiuni grave, indiferent de natura și gravitatea faptei penale comise de el însuși.** Altfel spus, atingerea obiectivului urmărit de legiuitor, respectiv acela de combatere a infracțiunilor grave ca urmare a denunțurilor și informațiilor furnizate de martori, se realizează și în ipoteza în care martorul nu a comis o infracțiune gravă. Așa fiind, comiterea de către martor a unei infracțiuni care nu se încadrează în categoria infracțiunilor grave, așa cum sunt ele definite în art.2 lit.h) din lege, nu poate fi un element care să îl excludă pe acesta de la beneficiul cauzei de reducere a limitelor de pedeapsă. Drept urmare, *diferența operată* de norma supusă controlului de constituționalitate între cele două categorii de martori, după cum aceștia au săvârșit sau nu o infracțiune gravă, *nu se bazează pe un criteriu rațional și nu justifică un tratament juridic diferențiat*, Curtea reținând că *cele două categorii de martori se află în situații juridice identice* din perspectiva incidenței normei supuse controlului de constituționalitate.

17. Așadar, Curtea reține că nesocotirea principiului egalității în drepturi are drept consecință neconstituționalitatea normei care instituie un privilegiu ori o discriminare. În acest sens, Curtea constată că, potrivit jurisprudenței sale, discriminarea se bazează pe noțiunea de excludere de la un drept/beneficiu (Decizia Curții Constituționale nr.62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific, în cazul constatării neconstituționalității discriminării, îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.470 din 11 iulie 2012, Decizia nr.164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.296 din 23 mai 2013, sau Decizia nr. 681 din 13 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.889 din 8 decembrie 2014). Așadar, Curtea reține că sintagma „fără privilegii și fără discriminări” din cuprinsul art.16 alin.(1) din Constituție privește, în cauza de față, teza referitoare la interzicerea discriminării. Or, câtă vreme principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite, atunci *nu există niciun motiv rezonabil* pentru care un martor care a săvârșit o infracțiune care nu se încadrează în enumerarea exhaustivă a art.2 lit.h) din legea supusă controlului Curții, dar a contribuit decisiv la tragerea la răspundere penală a unei persoane care a săvârșit o infracțiune gravă, *să nu beneficieze, la rândul său, asemeni martorului care a comis o infracțiune gravă, de beneficiul reducerii la jumătate a limitelor de pedeapsă.*

18. Așa fiind, Curtea constată că persoana care are calitatea de martor în sensul art.2 lit.a) pct.1 din Legea nr.682/2002, indiferent dacă este autor al unei infracțiuni grave sau mai puțin grave, se află în aceeași situație juridică, sens în care, tratamentul juridic nu poate fi decât identic. Așadar, neconstituționalitatea discriminării astfel constatate are ca rezultat acordarea beneficiului reducerii la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege și martorilor care au săvârșit infracțiuni ce excedează definiției din art.2 lit.h) din Legea nr. 682/2002.

19. În concluzie, Curtea constată că soluția legislativă supusă cenzurii sale afectează dispozițiile constituționale referitoare la egalitatea cetățenilor în fața legii.

20. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de reprezentantul Ministerului Public în Dosarul nr.7.155/303/2013 (190/2014) al Curții de Apel București — Secția I penală și constată că soluția legislativă reglementată de art.19 din Legea nr. 682/2002 care exclude de la beneficiul reducerii la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege persoana care are calitatea de martor, în sensul art.2 lit.a) pct.1, și care nu a comis o infracțiune gravă este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.
Pronunțată în ședința din data de 26 februarie 2015.